

Veel ruimte om een stapje extra te zetten is er niet

INNOVATIE

Regisseur cruciaal voor succes van BIM

De voordelen van BIM worden alléén verzilverd als er een regisseur is die de lijnen uitzet. Zonder dat is BIM hetzelfde als elf voetballers het veld op sturen met de opdracht 'doe maar wat', stellen Jody van Leeuwen, Peter van Luijn en Remko Wiltjer.

De kogel is door de kerk: er gaat gebimd worden. Ofwel ontwerpers, adviseurs en bouwers gaan samen met een digitaal bouwmodel aan de slag. Hoewel samenwerking sowieso de kern van ontwerpen en bouwen is, krijgt dat met BIM een extra dimensie. In plaats van het tweewekelijkse of wekelijkse overleg zitten partijen nu permanent bij elkaar op schoot. Iedere dag, ieder uur, iedere minuut werken ze in elkaars 'tekening'. Wijzigingen in het model door de één hebben immers implicaties voor alle anderen.

Zelfs wie nooit met BIM heeft gewerkt, begrijpt dat je dus afspraken moet maken. Afspraken over wie precies waaraan in het model mag werken, over de bevoegdheid om wijzigingen aan te brengen, maar ook over het detailniveau waarop in welke fase wordt gewerkt. In tegenstelling tot het traditionele proces, waarbij van grof naar fijn wordt gewerkt, kun je in een BIM-model al vanaf de start zéér gedetailleerd werken. Daar moet je afspraken over maken en die moeten ook bewaakt worden. Coördinatie is des te belangrijker nu

BIM steeds vaker onderdeel van de 'uitvraag' is, maar tegelijkertijd zelden of nooit duidelijk is wat de vraagsteller daar precies mee bedoelt. Opdrachtnemers die de klus krijgen, gaan dan ook vaak met totaal verschillende verwachtingen aan de slag. Daarbij vormen ze bijna altijd een gelegenheidscombinatie die op basis van de laagste prijs tot stand is gekomen. Veel ruimte om een stapje extra te zetten is er daardoor vaak niet. Juist dan is er extra behoefte aan regie.

Maar het gekke is: die rol wordt zelden of nooit opgedragen. Niemand krijgt van de opdrachtgever de regisseursstoel. De praktijk is dat één van de partijen - vaak de architect - in overleg met de anderen uit armoe dan maar besluit de leiding op zich te nemen, onder het motto: als we niets doen gaan we allemaal naar de haaien. Ze weten allemaal dat het zonder coördinatie en regie de spreekwoordelijke puinhoop wordt én dat iedereen aan die puinhoop ook nog eens heel veel tijd kwijt zal zijn.

Controlemomenten

Zo wordt al improviserend een cruciale taak uitgevoerd waarvoor officieel geen opdracht is gegeven, waar ook niet voor wordt betaald maar waar partijen als puntje bij paaltje komt wel op worden aangesproken. Vergeet niet: de kans dat er door onvoldoende afspraken fouten ongezien hun weg naar de bouwplaats vinden, is bij BIM groter dan in een traditioneel proces. Alles kan immers op elk moment nog gewijzigd worden. Ook ontbreken de natuurlijke controlemomenten.

Van onwil van de opdrachtgever is overigens zelden sprake. Vaak realiseert die zich gewoon niet dat er bij BIM überhaupt een regisseur nodig is, en dat die taak tijd en dus geld kost die de standaardtaak 'ontwerpintegratie' overstijgen. Draag die taak dus ook op. Reserveer daar budget voor. Zo wordt 'regie' niet het ondergeschoven kindje dat het nu te vaak is, en heeft de opdrachtgever ook altijd een partij om verhaal bij te halen, mocht dat nodig zijn.

De 'Louis van Gaal' van ieder BIM-proces hoeft overigens zeker niet altijd de architect te zijn. Het kan ook een van de andere adviseurs zijn, een speciale BIM-regisseur of zelfs de opdrachtgever zelf. Als het maar een partij is die al vaker met het bijltje heeft gehakt én op z'n taak berekend is. Die het BIM-proces vormgeeft, vastlegt, de grote lijnen uitzet, tijdens de rit bijstuurt en alle partijen goed bij de les houdt. Alleen dan zijn de grote voordelen van BIM ook daadwerkelijk te verzilveren.

Ing. Jody van Leeuwen, ir. Peter van Luijn en ir. Remko Wiltjer
BIM-werkgroep bij SAB Vereniging

Ontwerpers en bouwers in Nederland hebben nog weinig ervaring met het daadwerkelijk in de praktijk samenwerken in één digitaal informatiemodel. SAB Vereniging, de multidisciplinaire beroepsvereniging van architecten en bouwadviseurs, belicht daarom in een serie artikelen vanuit de praktijk de kansen en valkuilen van BIM. Dit is het tweede artikel. Het eerste verscheen op 28 januari.